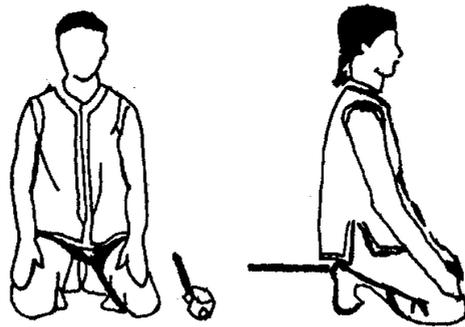

การถวายบังคม

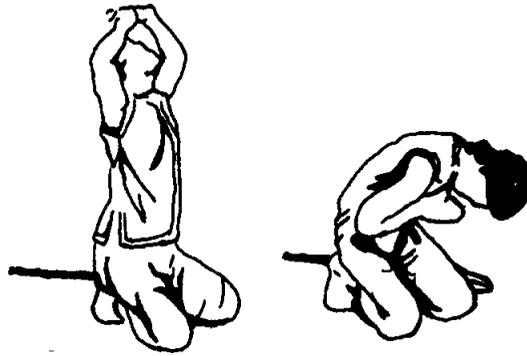
การถวายบังคมต้องถวาย 3 จบ

ขั้นที่ 1 นั่งคุกเข่าบนส้นเท้าทั้งสอง เข่าแยกกันเล็กน้อยพองาม วางมือทั้งสองบนเข่า ลำตัวตั้งตรง ระเบียบวางทางซ้าย ด้ามกระบี่เสมอเข่า หันปลายไปทางหลัง

ขั้นที่ 2 พนมมือทั้งสองขึ้นหว่างอก ก้มตัวลงข้างหน้า ลดมือลงแยกออกข้างลำตัวเลยไปข้างหลัง แล้ววาดมือทั้งสองกลับมาบรรจบกันข้างหน้าในท่าพนม

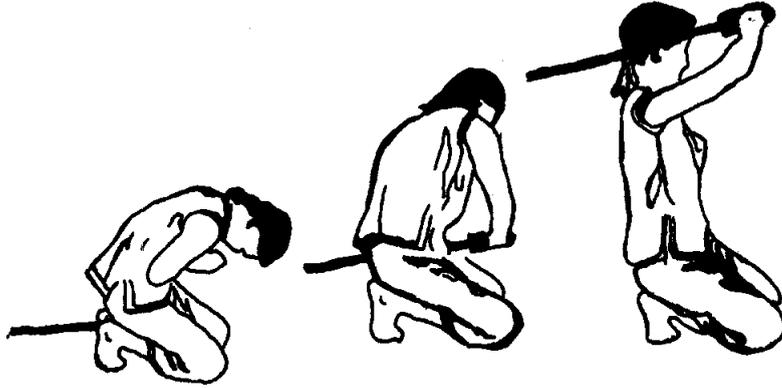
ขั้นที่ 3 ยืดลำตัวขึ้น ยกมือทั้งสองขึ้นเหนือหน้าผาก หัวแม่มือทั้งสองจรดหว่างคิ้ว หน้า
เงยไปทางหลังแล้วลดมือลงไว้ที่อก กลับสู่ท่าเริ่มต้นอีก

ทำเช่นนี้จนครบ 3 จบ เรียกว่า “การถวายเป็นบังคม”

การขึ้นพนม

การขึ้นพรหมมี 2 แบบ คือ

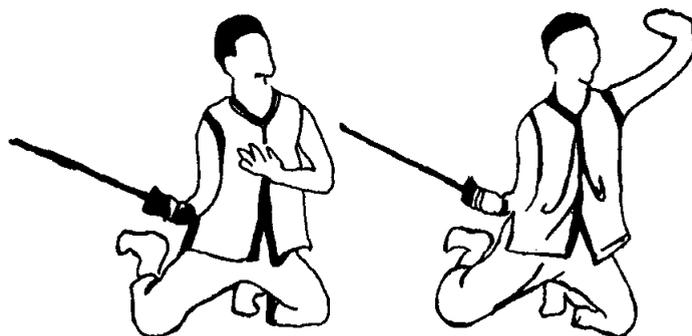
1. การขึ้นพรหมนั่ง (กระบี่วางอยู่ข้างซ้าย) เป็นการรำให้ครบ 4 ทิศ โดยใช้ท่ารำเดียวกัน มีลำดับขั้นดังนี้

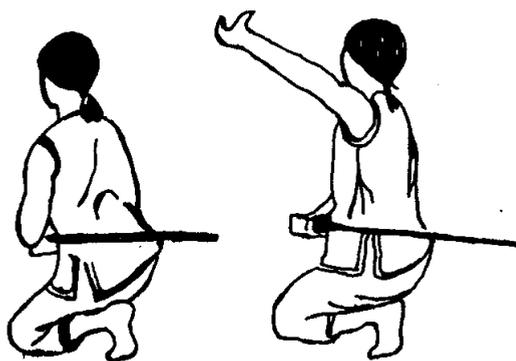
ขั้นที่ 1 ถวายบังคมก่อน เสร็จแล้วก้มและเอี้ยวตัวไปทางซ้ายลงไหว้กระบี่ มือซ้ายจับเข้าอก มือขวาเอื้อมจับกระบี่ยกขึ้นข้ามศีรษะ ยึดตัวขึ้น

ขั้นที่ 2 ทอดแขนขวาลงมาที่ข้างตัวทางด้านขวาให้กระบี่ขนานกับพื้น ตั้งเข่าขวาเหยียดเท้าไปข้างหน้าวางด้วยสันเท้า ปลายเท้าเผยขึ้น ชักเท้าขวากลับคุกเข่า เปลี่ยนตั้งเข่าซ้ายออกไป มือซ้ายยังคงจับอยู่ที่อก

ขั้นที่ 3 โล้ตัวไปข้างหน้า คुकเข้าซ้าย ยกเท้าขวาขึ้นข้างหลัง (ในท่าเหิน) นำหนักตัวอยู่บนเข่าทั้งสองและบนสันเท้าซ้าย แขนขวาอยู่ในท่าเดิม มือซ้ายรำขึ้นข้างหน้าเสมอคิ้ว แล้วลดลงจับเข้าอก

ขั้นที่ 4 หมุนตัวกลับหลังหัน (หมุนขวา) วาดกระบี่จากขวามาซ้าย เข่าขวาตั้งขึ้นรับศอกขวา มือซ้ายรำข้างเสมอใบหู แล้วลดลงจับเข้าอก ชักเท้าขวากลับมาในท่าคุกเข่า

ตั้งเข่าซ้ายออกไปข้างหน้า วาดกระบี่มาทางขวา โล้ตัวไปข้างหน้า (ท่าเหิน) มือซ้ายรำหน้าเสมอคิ้วแล้วจับเข้าอก

หันตัวไปทางขวา 1 มุมฉาก ตั้งเข่าขวา วาดกระบี่ไปทางซ้าย วางศอกขวาลงบนเข่าขวามือซ้ายรำข้างเสมอใบหูแล้วจับเข้าอก ชักเท้าขวากลับมาในท่าคุกเข่า ตั้งเข่าซ้ายไปข้างหน้า โล้ตัวไปในท่าเหิน มือซ้ายรำหน้าเสมอคิ้ว แล้วจับเข้าอก

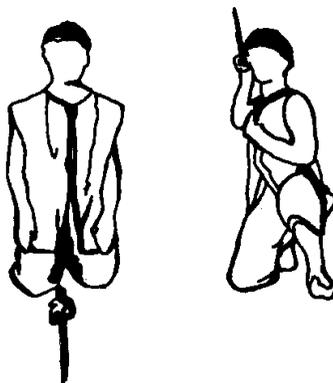
กลับหลังหัน (ยกกระบี่ตั้งขึ้นขณะกลับตัว) ตั้งเข่าขวาไปข้างหน้า

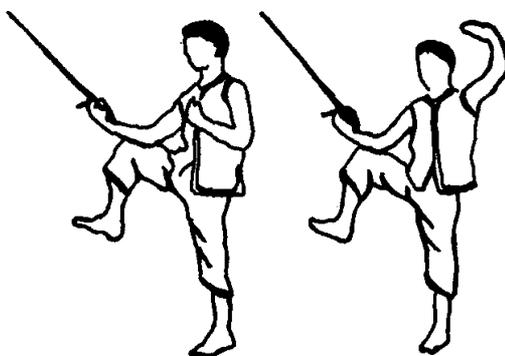
ขั้นที่ 5 ลูกขึ้นยืน ยกเข่าขวาขึ้นรับศอก กระบี่อยู่ทางซ้าย มือซ้ายรำข้างเสมอใบหู แล้วจับเข่าออก ควงกระบี่ (ทวนเข็มนาฬิกา) 2 รอบ วางเท้าลงอยู่ในท่ากุมรำ (เป็นอันจบการขึ้นพรหมนั่ง)

หมายเหตุ ลักษณะท่ากุมรำ คือเท้าขวาอยู่ข้างหน้า เท้าซ้ายอยู่ข้างหลัง มือซ้ายจับเข่าออก มือขวาถือกระบี่อยู่ข้างขวาระดับเอว ปลายชี้ไปข้างหลังขนานพื้น

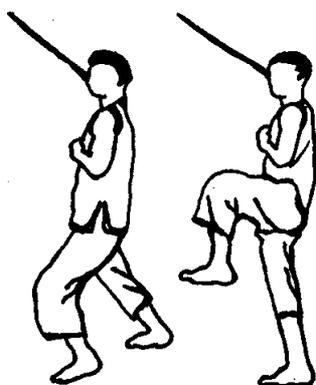
2. การขึ้นพรหมยืน (กระบี่วางอยู่ข้างหน้า) เป็นการรำให้ครบ 4 ทิศ โดยใช้ท่ารำเดียวกัน มีลำดับขั้นดังนี้

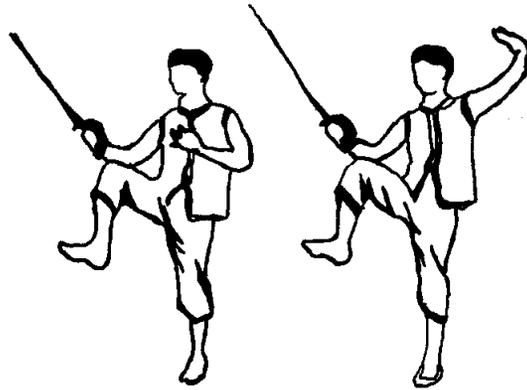
ขั้นที่ 1 ถวายบังคมก่อน เสร็จแล้วก้มลงไหว้กระบี่ มือซ้ายจับเข่าออก มือขวายกกระบี่ขึ้นข้างเสมอใบหูขนานพื้น ให้ปลายกระบี่ชี้ไปข้างหน้า ตั้งเข่าซ้ายวางด้วยสันเท้า ปลายเท้าเหยงขึ้น

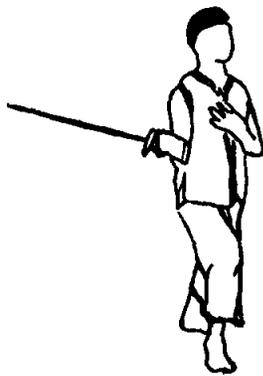
ขั้นที่ 2 ก. จ้วงกระบี่ลงแล้ววัดขึ้นข้างบนพร้อมกับลุกยืน ก้าวเท้าขวาไปข้างหน้า 1 ก้าว ชิดด้วยเท้าซ้าย ยกเข่าขวาขึ้นวางศอกขวาบนเข่า หงายกระบี่และทำมุม 45° หมุนตัวไปทางขวา 1 มุมฉาก มือซ้ายรำข้างเสมอใบหู

ข. วางเท้าขวาลงข้าง ๆ ยกกระบี่ขึ้นเสมอใบหูปลายชี้ไปข้างหน้า มือซ้ายจับเข้าอกก้าวเท้าซ้ายไป 1 ก้าวชิดด้วยเท้าขวา ยกเท้าซ้ายขึ้นแล้ววางลงข้างหน้า ก้าวเท้าขวาไปทางขวา 1 ก้าว พร้อมกับจ้วงกระบี่ลงแล้วกลับขึ้นมามาทำมุม 45° ลากเท้าซ้ายชิดเท้าขวา ยกเข่าขวาจับศอกขวา มือซ้ายรำเสมอใบหู วางเท้าขวาลงข้างหน้า

ค. กลับหลังหัน ยกกระบี่ขึ้นระดับใบหูชี้ไปข้างหน้า ตั้งเข่าซ้ายแล้ววางลงพร้อมกับจ้วงกระบี่ลงไปทางซ้าย ก้าวเท้าขวาไป 1 ก้าว กระบี่กลับขึ้นมาทำมุม 45° ก้าวเท้าซ้ายมาชิดเท้าขวา แล้วตั้งเข่าขวา มือซ้ายรำข้างเสมอใบหู วางขาขวาลงมือซ้ายจับเข่าอก

ง. หันไปทางซ้าย 1 มุมฉาก ยกกระบี่ขึ้นระดับหูขนานพื้น ปลายชี้ไปข้างหน้า ลากเท้าขวาชิดเท้าซ้าย ตั้งเข่าซ้ายแล้ววางลง จ้วงกระบี่ลง ก้าวเท้าขวาไป 1 ก้าว กระบี่กลับขึ้นตั้งทำมุม 45° ลากเท้าขวาชิดเท้าซ้าย ตั้งเข่าขวารับศอกขวามือซ้ายรำข้างเสมอใบหู แล้วจับเข่าอกอยู่ในท่ากุมร่า

การรำกระบี่

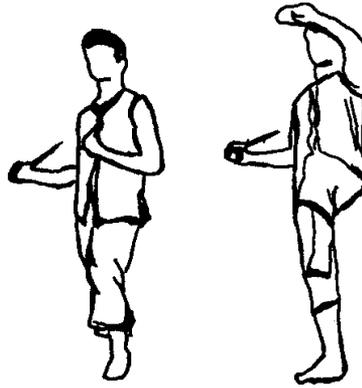
การรำกระบี่ ผู้แสดงจะตั้งต้น ณ ที่ตรงกลางของปลายสนามแต่ละข้างโดยยืนหันหน้าเข้าหากัน

ไม้รำกระบี่ มีทั้งหมด 12 ไม้ ซึ่งแต่ละไม้รำมีท่าเรียกต่าง ๆ กันตามลักษณะท่าทางที่ได้แสดงออก ซึ่งจะได้อธิบายต่อไป

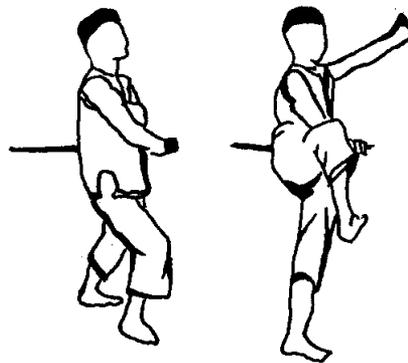
ข้อควรจำ การเริ่มท่าใหม่ทุกท่าต้องเริ่มต้นด้วย “ท่าคุมรำ” เสมอ

ไม้รำที่ 1 เรียกว่า “ลอยชาย”

การเดินให้เดินสลับฟันปลา

จากท่าคุมรำ ก้าวเท้าซ้ายเฉียงไปทางขวา 1 ก้าว ย่อเข้าซ้าย ลากเท้าขวาชิดเท้าซ้าย ตั้งเข้าซ้าย มือขวาอยู่ในท่าเดิม มือซ้ายร่าหน้าเสมอคือ

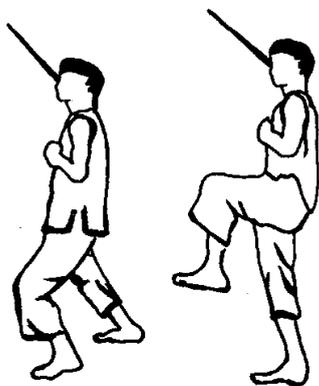

หันซ้าย 1 มุมจาก วาดกระบี่ไปทางซ้าย มือขวาจับเข้าอก วางเท้าซ้าย ก้าวเท้าขวาไปข้างหน้า 1 ก้าว ย่อเข้าขวา

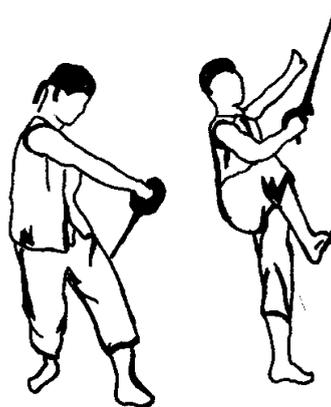
ลากเท้าซ้ายชิดเท้าขวา ตั้งเข่าขวาขึ้น มือซ้ายร่ำข้างเสมอใบหูหันตัวไปทางขวา 1 มุมจาก
วางเท้าขวาลงข้างหน้า แล้วเริ่มร่ำใหม่

ไม้ร่ำที่ 2 เรียกว่า “ควงทัดหู”

การเดินให้เดินสลับฟันปลา

จากท่าคุมร่ำ ควงกระบี่ 2 รอบ แล้วตั้งศอกขวา ยกกระบี่ขึ้นสูงระดับหู ปลายชี้ไปข้างหน้า
ให้กระบี่ขนานพื้น ก้าวเท้าซ้ายเดินเฉียงไปทางขวา 1 ก้าว ย่อเข่าซ้าย ลากเท้าขวาเข้ามาชิด ตั้งเข่า
ซ้ายขึ้น

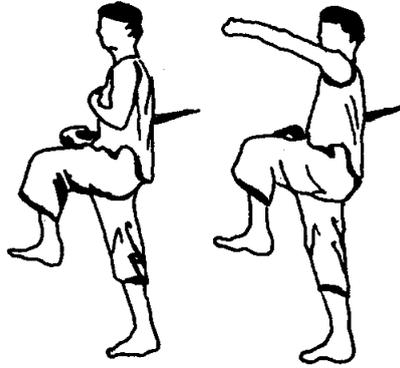

หันไปทางซ้าย 1 มุมจาก จ้วงกระบี่ลงข้างหน้า วางเท้าซ้ายลงข้างหน้า ก้าวเท้าขวาเฉียง
ไปทางซ้าย 1 ก้าว ย่อเข่าขวาลง จ้วงกระบี่ลงทางซ้าย 1 รอบ แล้วยกขึ้นทำมุม 45° ลากเท้าซ้าย
ชิดเท้าขวา ยกเข่าขวาขึ้นรับศอกขวา มือซ้ายร่ำข้างเสมอใบหู

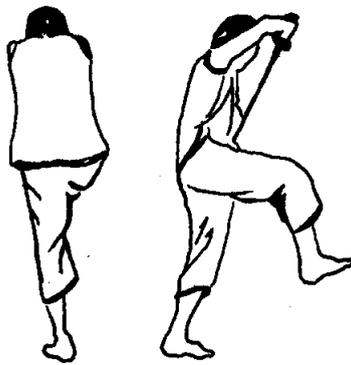
หันขวา 1 มุมจาก วางเท้าขวาลงข้างควงกระบี่ 2 รอบ ก้าวเท้าซ้ายเดินเฉียงไปทางขวา
ย่อเข่าซ้าย แล้วเริ่มร่ำใหม่

ไม้รำที่ 3 เรียกว่า “เหน็บข้าง”

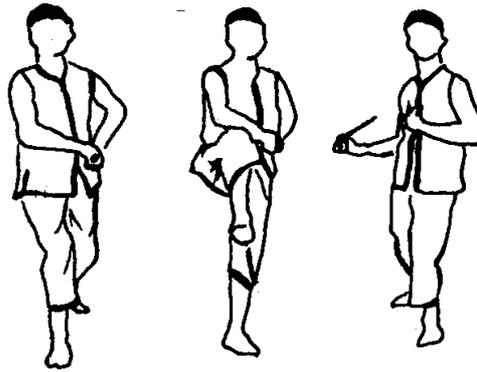
การเดินให้เดินตรง

จากท่าคุมรำ ก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้า 1 ก้าว ย่อเข้าซ้ายลงลากเท้าขวาเข้ามาชิดตั้งเข้าซ้าย มือซ้ายรำเสมอคือ

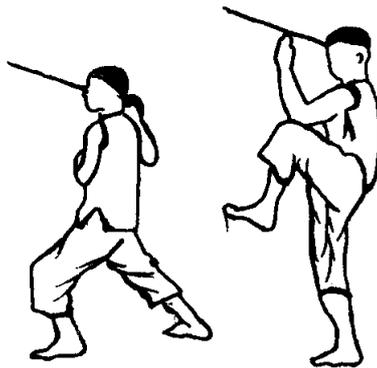
วางเท้าซ้ายลงข้างหน้า มือซ้ายจีบอก หมุนตัวกลับหลังหัน แขนขวาเหยียดตรงกระบี่ชี้ลงดินทำมุม 45° เข้าขวาย่อแล้วยกขึ้น หมุนตัวไปทางขวากระบี่จะอยู่ทางซ้าย มือซ้ายแตะปลายกระบี่ วางเท้าขวาลงข้างหน้า

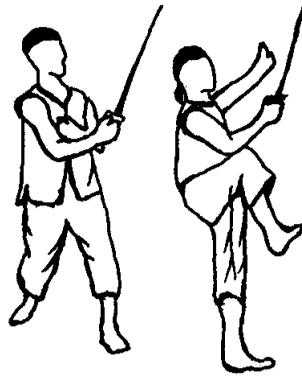
ย่อเข่าขวา ลง มือซ้ายยังคงแตกปลายกระบี่อยู่ ให้กระบี่อยู่แนบลำตัว และขนานกับพื้น ปลายชี้ไปข้างหลัง ลากเท้าซ้ายไปชิดเท้าขวา ยกเท้าขวาขึ้นแล้ววางลงข้างหน้า วาดกระบี่กลับมาทางขวา มือซ้ายจับบอกจะอยู่ในท่าคุมรำ เริ่มต้นรำใหม่

ไม้รำที่ 4 เรียกว่า “ตั้งคอก”

การเดินให้เดินสลับฟันปลา

จากท่าคุมรำ ยกกระบี่ขึ้นเสมอใบหูขนานพื้นปลายชี้ไปข้างหน้า ก้าวเท้าซ้ายเฉียงไปทางขวา 1 ก้าวพร้อมกับย่อเข่าลง ลากเท้าขวาเข้ามาชิดตั้งเข่าซ้ายขึ้นรับคอกซ้าย มือซ้ายแตะกระบี่ด้วยปลายนิ้ว

หันซ้าย 1 มุมฉาก วางเท้าซ้ายลงข้างหน้า มือซ้ายจับเข้าอก ก้าวเท้าขวาเฉียงไปทางซ้าย 1 ก้าว มือหงายชี้กระบี่ขึ้นทำมุม 45° ลากเท้าซ้ายชิดเท้าขวา ตั้งเข่าขวารับศอกขวา มือซ้ายรำข้างเสมอใบหู หันขวา 1 มุมฉาก วางเท้าขวาลง มือซ้ายจับเข้าอกยกกระบี่ขึ้นเสมอใบหู แล้วเริ่มต้นรำใหม่

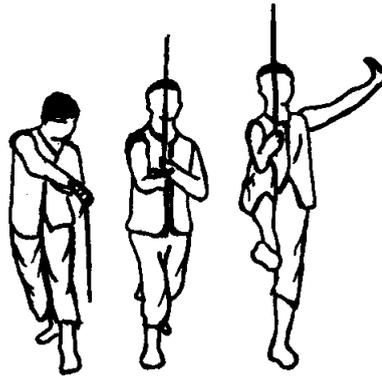
ไม้รำที่ 5 เรียกว่า “จ้วงหน้าและจ้วงหลัง”

การเดินให้เดินตรง

จากท่าคุมรำ ก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้า 1 ก้าว คอบกระบี่ 2 รอบแล้วยกกระบี่ขึ้นเสมอใบหู ปลายกระบี่ชี้ไปข้างหน้าขนานพื้น

ลากเท้าขวาชิดเท้าซ้าย ตั้งเข่าซ้าย

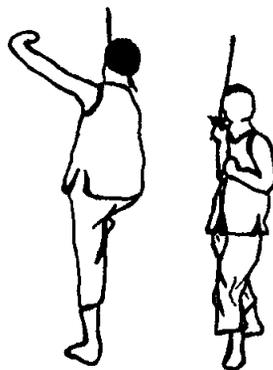

วางเท้าซ้ายลงข้างหน้า จ้วงกระบี่ลงข้างซ้าย ก้าวเท้าขวาออกไปข้างหน้า 1 ก้าว กระบี่
กลับขึ้นทำมุม 45° มือหงายขึ้น ย่อเข้าขวา ลากเท้าซ้ายชิดเท้าขวา ตั้งเข่าขวารับศอกขวามือซ้ายรำ
ข้างเสมอใบหู

วางเท้าขวาลงข้างหน้า หมุนตัวกลับหลังหันไปทางซ้าย ยกกระบี่พลิกขึ้นระดับหู กระบี่
ขนานพื้นปลายชี้ไปข้างหน้า มือซ้ายจับเข้าอก

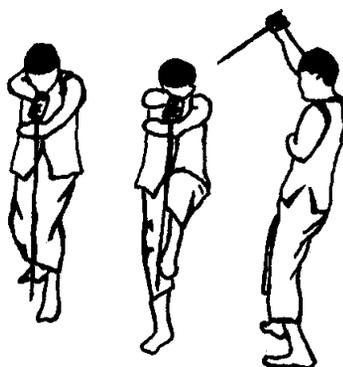
ตั้งเข่าซ้ายแล้ววางลงข้างหลัง จ้วงกระบี่ข้างซ้าย 1 รอบ แล้วทำมุม 45°

ตั้งเข่าขวาขึ้นรับศอก มือซ้ายรำข้างเสมอใบหู วางเท้าขวาหลังข้างหน้าแล้วกลับหลังหันไป
ทางซ้าย กระบี่ที่ตัดหู มือซ้ายจับเข่าออก เริ่มต้นรำใหม่

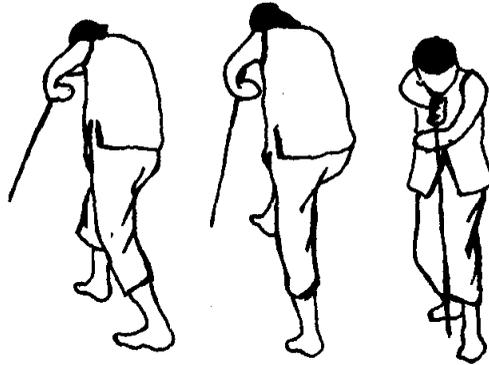
ไม้รำที่ 6 เรียกว่า “ดวงป้องกัน”

การเดินให้เดินตรง

จากท่าคุมรำ ดวงกระบี่ 2 รอบ ก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้า 1 ก้าว รองรับกระบี่ด้วยสัน-
มือซ้าย

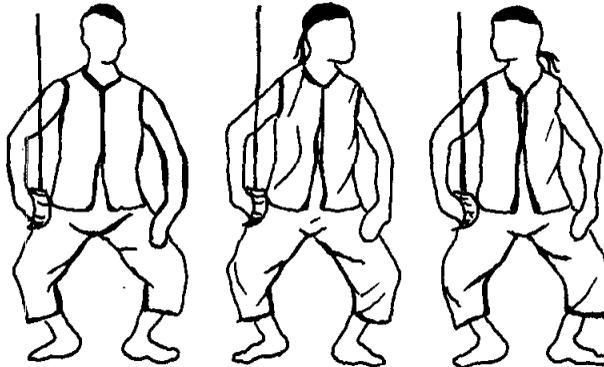
ย่อเข่าซ้ายชิดด้วยเท้าขวา ตั้งเข่าซ้ายแล้ววางลงข้างหน้า
ยกกระบี่ขึ้นเหนือศีรษะ บิดตัวกลับหลังหันไปทางขวา มือซ้ายจับเข่าออก ควงกระบี่ 2 รอบ

เสร็จแล้วชี้กระบี่ลงดินทำมุม 45° ใช้สันมือซ้ายรองรับกระบี่ ย่อเข่าขวาแล้วยกขึ้น
ข้างหน้า มือซ้ายจับเข่าออก ยกกระบี่ขึ้นเหนือศีรษะ แล้วควง 2 รอบ วางเท้าลงข้างหน้า เริ่มต้น
รำใหม่

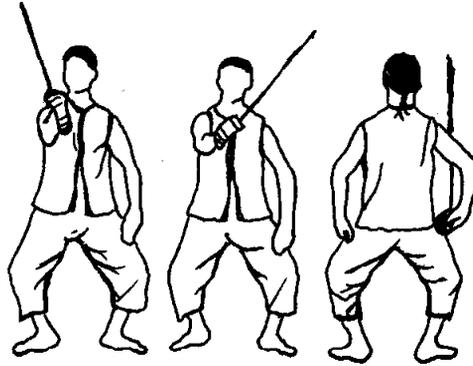
ไม้รำที่ 7 เรียกว่า “ท่ายักษ์”

การเดินให้เดินตรง (ออกทางข้าง ๆ)

จากท่ากุมร่า ก้าวเท้าซ้ายมาให้เสมอกับเท้าขวา ห่างกันพอประมาณ ย่อเข่าทั้ง 2 ข้างลง
มือทั้งสองวางบนตัก กระบี่ตั้งขึ้น หน้ามองตรง

ต่อไปสับัดหน้ามองซ้าย 1 ครั้ง มองขวา 1 ครั้ง

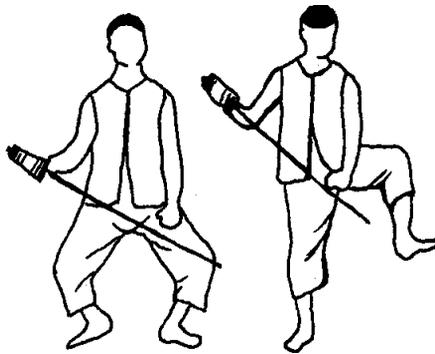

ยกกระบี่ขึ้นฟันสลับขวา 1 ครั้ง ซ้าย 1 ครั้ง (เป็นรูปกากบาท) ลดลงตั้งเหมือนเดิม ยกเท้าขวาขึ้น ใช้เท้าซ้ายเป็นหลัก กลับหลังหันวางเท้าขวาลง แล้วเริ่มรำใหม่

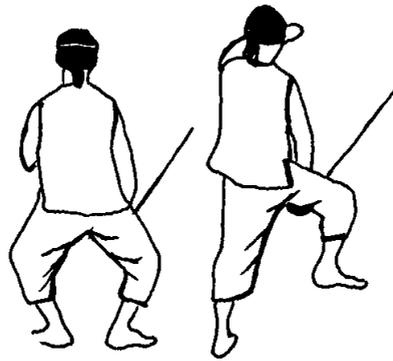
ไม้รำที่ 8 เรียกว่า “สอยดาว”

การเดินให้เดินตรง

การจับกระบี่ให้จับแบบ “จับกริช”

จากท่าควมรำ ก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้า 1 ก้าว ให้เสมอกับเท้าขวาย่อเข่าลง ปล่อยปลายกระบี่ลงอยู่ข้างหน้า มือจับหงาย มือซ้ายคว่ำแตะกระบี่ ลากเท้าขวาชิดเท้าซ้าย ยกเท้าซ้ายขึ้น

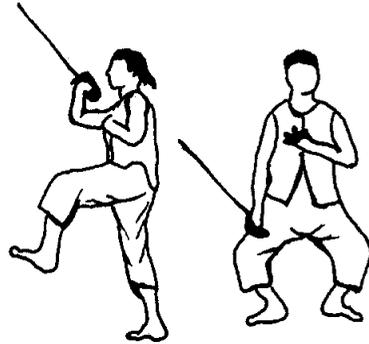

วางเท้าซ้ายลง ก้าวเท้าขวาไปข้างหน้า สอยกระบี่ขึ้น กลับหลังหัน กระบี่พลิกตั้งเฉียง
ไปทางขวา

ลากเท้าซ้ายชิดเท้าขวา ยกเท้าขวาขึ้น มือซ้ายร่ำหน้าเสมอคิ้ว

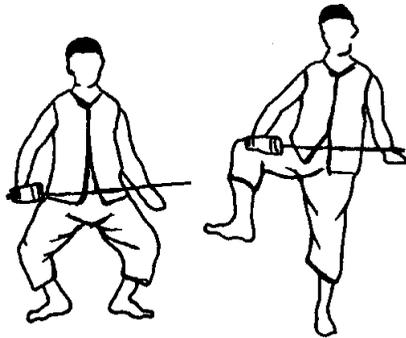
วางเท้าขวาลง พลิกกระบี่ขึ้น ฝ่ามือซ้ายคว่ำแตะกระบี่ ลากเท้าขวาชิดเท้าซ้ายยกเท้าซ้ายขึ้น

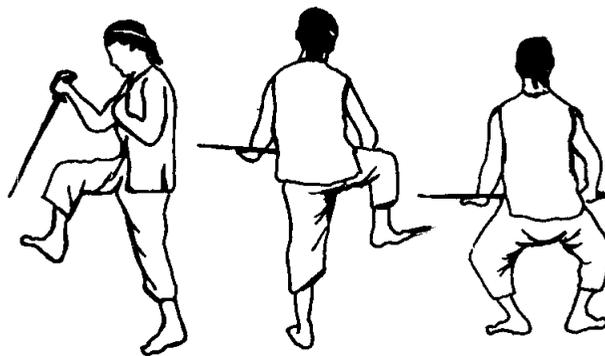
กลับหลังหันไปทางซ้าย ยกกระบี่ขึ้น มือหงาย มือซ้ายจับเข้าอก
วางเท้าซ้ายลง พลิกข้อมือขวากลับวางบนตักขวา ปลายกระบี่ชี้ขึ้น 45°

ไม้รำที่ ๑ เรียกว่า “ควงตะ”

การเดินให้เดินตรง

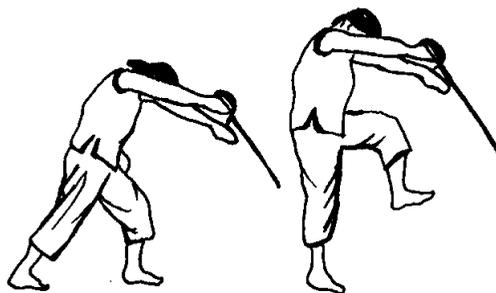
จากท่าควมร่า ควงกระบี่ 2 รอบ ก้าวเท้าซ้ายให้เสมอกำขวา ห่างกันเล็กน้อย ย่อเข่าลง
ทั้งสองข้าง วางกระบี่ลงข้างหน้าขนานพื้น รองรับด้วยฝ่ามือซ้าย
ลากเท้าซ้ายชิดเท้าขวา ตั้งเข่าขวาขึ้นรับศอกขวา

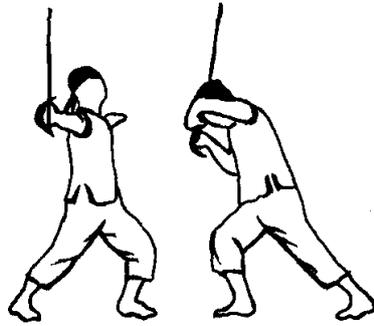
กลับหลังหัน วางเท้าขวาหลังข้างขวา มือซ้ายจับเข้าอก คอบกระบี่ 2 รอบ
ก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้า 1 ก้าว ย่อเข้าขวาทั้ง 2 ข้าง วางกระบี่ลงขนานพื้น รองรับด้วย
ฝ่ามือซ้าย เริ่มต้นรำใหม่

ไม้รำที่ 10 เรียกว่า “แหวกม่าน”

การเดินให้เดินตรง

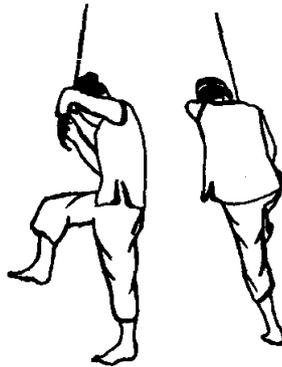

จากท่าคุมรำ ก้าวเท้าซ้ายไป 1 ก้าว ควงกระบี่ 2 รอบ เสร็จแล้วให้ปลายกระบี่ชี้ลง
ทำมุม 45° แขนซ้ายเหยียดออกไป หลังมือเข้าให้ขนานกับกระบี่ ก้มศีรษะลง
ย่อเข้าซ้ายลง ลากเท้าขวาเข้ามาชิดเท้าซ้าย แล้วตั้งเข้าซ้ายขึ้น

วางเท้าซ้ายลง แขนทั้ง 2 ข้างแหวกออกไปด้านข้าง จนแขนทั้ง 2 ทางเสมอไหล่ กระบี่
ชี้ตั้งฉาก มือซ้ายคว่ำ เหยงหน้าขึ้น

กลับหลังหัน รวบแขนทั้ง 2 ข้างเข้าบรรจบกันที่หน้าผาก สอกซ้ายตั้งขึ้นหนีกระบี่ที่
เหนือโครงไว้ระหว่างนิ้วชี้และนิ้วหัวแม่มือซ้าย

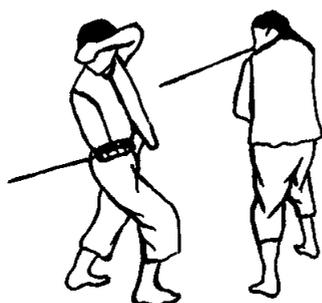

ลากเท้าซ้ายชิดเท้าขวา แล้วยกเท้าขวาขึ้น หันไปทางขวา 1 มุมฉากวางเท้าขวาลงข้างหน้า
ลากเท้าซ้ายเข้าไปชิด

ตั้ง เข้าขวาขึ้น แล้ววางลง มือซ้ายจับเข้าอก เริ่มควงกระบี่และรำใหม่

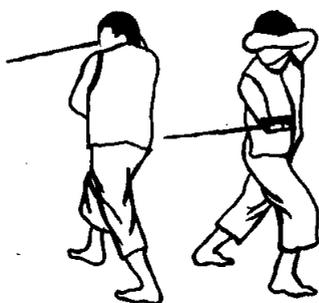
ไม้รำที่ 11 เรียกว่า “ลตล่อ”

การเดินให้เดินตรง

จากท่าคุมรำ กระจับปี่อยู่ข้างขวา ระดับเอว ขนานกับพื้น ปลายชี้ไปข้างหลัง ก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้า 1 ก้าว ยกแขนซ้ายขึ้นระดับหน้าผาก มือกำ หันหน้ามองปลายกระจับปี่

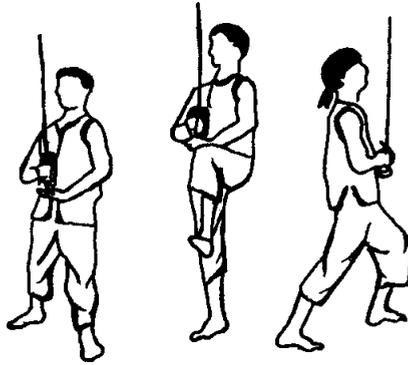
ยกเท้าขวาขึ้น กลับหลังหัน วางเท้าขวาลง ยกกระจับปี่พลิกขึ้นแล้วกลับกระจับปี่มาไว้ทางซ้าย สูงระดับหน้าผากชี้ไปทางคู่ต่อสู้ มือซ้ายกำเข้าอก

ชักเท้าซ้ายถอยหลัง 1 ก้าว ยกเท้าขวาขึ้น กลับหลังหัน กระจับปี่จะกลับมาอยู่ทางขวาและลตอยู่ระดับเอว มือซ้ายกำเหนือคิ้ว ก็จะเป็นท่าเริ่มต้น เริ่มต้นรำใหม่

ไม้รำที่ 12 เรียกว่า “เชิญเทียน”

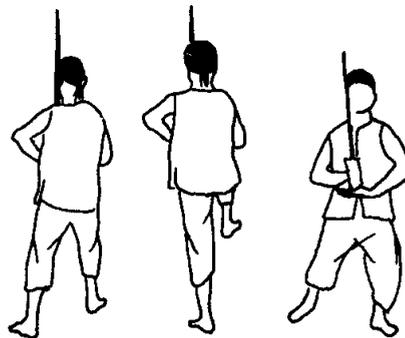
การเดินให้เดินสลับฟันปลา

จากท่าควมรำ ยกกระบี่ขึ้นตั้งข้างหน้า รองรับด้วยฝ่ามือซ้าย

ก้าวเท้าซ้ายเดินเฉียงไปทางขวา 1 ก้าว เท้าขวาก้าวเข้าไปชิดแล้วตั้งเท้าซ้าย

หันซ้าย 1 มุมฉาก วางเท้าซ้ายลง

ก้าวเท้าขวาเฉียงไปทางซ้าย 1 ก้าว มือซ้ายร่ายอยู่หน้าโกร่งกระบี่

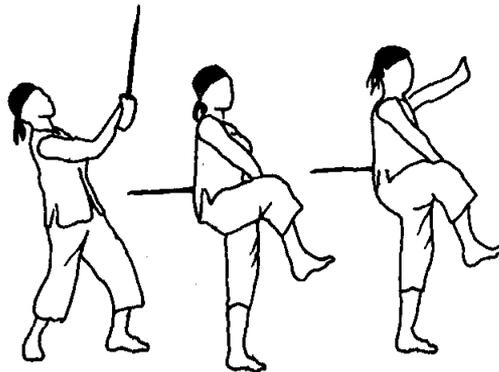
ลากเท้าซ้ายชิดเท้าขวา แล้วตั้งเท้าขวา

หมุนขวา 1 มุมฉาก วางเท้าขวาลง ฝ่ามือซ้ายกลับมารองรับกระบี่อีก

เริ่มต้นรำใหม่

การกลับหัวสนามของไม้รำต่างๆ

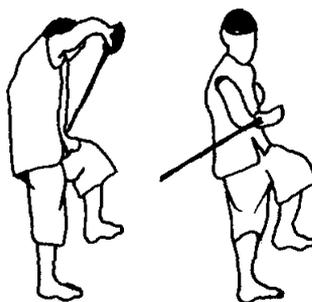
เมื่อรำเดินไปจนถึงสุดหัวสนามอีกฝั่งหนึ่งแล้วให้กลับตัว ดังนี้

จากท่าคุมรำ ก้าวเท้าขวาไปข้างหน้า 1 ก้าว แล้วก้าวเท้าซ้ายไปอีก 1 ก้าว ควงกระบี่ 2 รอบ บิดตัวกลับทิศตรงข้าม กระบี่จะอยู่ทางซ้าย ลากเท้าซ้ายชิดเท้าขวา ตั้งเข่าขวาขึ้นรับศอกขวา มือซ้ายรำเสมอใบหู วางเท้าลง มือซ้ายจับเข่าออก แล้วเริ่มรำต่อไป

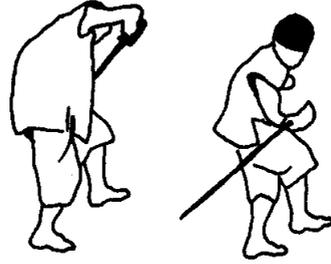
ท่าจ้วงลงนั่ง มีหลักดังนี้

ถ้าผู้รำขึ้นในท่าของพรหมนั่ง จะต้องจ้วงลงนั่งในท่าของพรหมนั่ง
ถ้าผู้รำขึ้นในท่าของพรหมยืน จะต้องจ้วงลงนั่งในท่าของพรหมยืน
ซึ่งมีวิธีรำขณะที่จ้วงลงเหมือนกันดังนี้

จากท่าคุมรำ ยกเท้าซ้ายขึ้น มือขวายกกระบี่ขึ้นจ้วงผ่านหน้าลงข้างซ้ายแล้วยกขึ้น วางเท้าซ้ายลง มือซ้ายจับอก

เปลี่ยนยกเท้าขวา จ้วงกระบี่ผ่านหน้าลงข้างขวาแล้วยกขึ้น วางเท้าขวาลง มือซ้ายจับอก

จ้วงสลับซ้ายขวา ไปเรื่อย ๆ ขณะเดียวกันค่อย ๆ ย่อตัวต่ำลง ๆ จนกระทั่งอยู่ในท่านั่ง เมื่อจ้วงลงเสร็จแล้วจะอยู่ในท่าดังนี้

1. ถ้าขึ้นในท่าของพรหมนั่ง เมื่อจ้วงลงแล้วจะอยู่ในท่านั่งของพรหมนั่ง ดังรูป

2. ถ้าขึ้นในท่าของพรหมยืน เมื่อจ้วงลงแล้วจะอยู่ในท่าของพรหมยืน ดังรูป

แบบและทิศทางของการเดินแปลง

การเดินแปลงในวิชากระบี่กระบองมี 2 แบบ คือ

1. เดินสลับฟันปลา

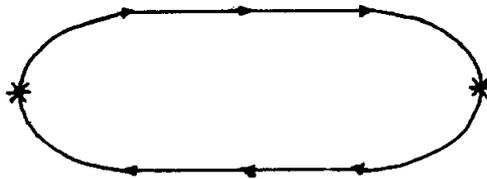

2. เดินตรง

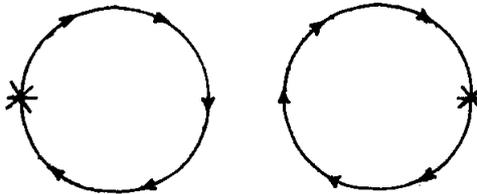

ทิศทางของการเดินแปลงมี 2 แบบ คือ

1. การเดินแปลงชนิดร่วมแดน

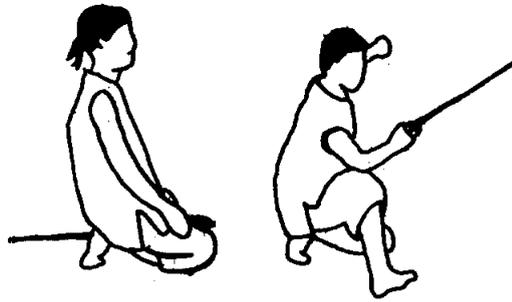

2. การเดินแปลงชนิดไม่ร่วมแดน

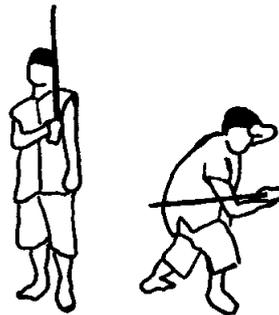

หมายเหตุ ตรงจุดต่อกัณฑ์เป็นจุดเริ่มต้นของทั้ง 2 ฝ่าย
เวลาเราเดินให้เดินตามทิศทางที่ลูกศรชี้

การเดินแปลงที่ขึ้นจากพรหมนั่ง

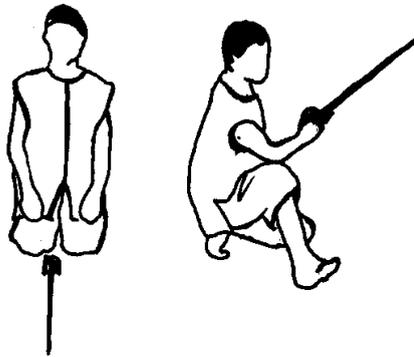
จากท่าของพรหมนั่ง หันข้างขวาให้คู่ต่อสู้ ไหว้กระบี่ หยิบกระบี่ด้วยมือขวา ตั้งเข่าขวา ขึ้นรับศอกขวา ชี้กระบี่ไปทางคู่ต่อสู้ มือซ้ายยกขึ้นระดับหน้าผาก

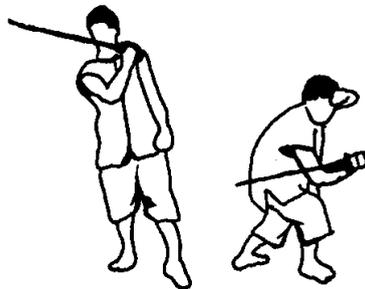
ลุกขึ้นยืน ก้าวเท้าซ้ายไป 1 ก้าว ตั้งกระบี่ไว้ข้างหน้า มือซ้ายลดลงข้างลำตัว ก้าวเท้าขวาไป 1 ก้าว

ก้มตัวลง เข่าย่อ ลดกระบี่ลงปลายชี้ไป ข้างหลังและให้ขนานกับพื้นมือซ้ายกำยกขึ้นเหนือคิ้ว รำต่อไปเรื่อย ๆ

การเดินแปลงที่ขึ้นจากพรหมยืน

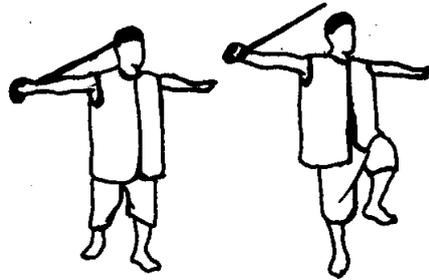
จากท่านั่งของพรหมยืน หันหน้าไปยังคู่ต่อสู้ ไขว้กระบี่
เสร็จแล้วใช้มือขวาจับกระบี่ยกขึ้น วางศอกบนเข่าขวาให้ปลายชี้ไปทางคู่ต่อสู้ ส่วนมือซ้าย
กำขึ้นเหนือคิ้ว

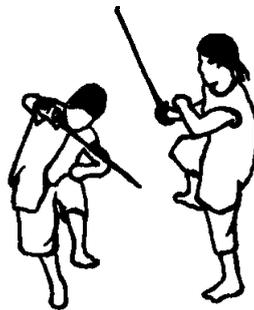
ยกกระบี่ตั้งข้างหน้า มือก้ำอยู่ทางซ้าย ลูกขึ้นยืน ก้าวเท้าซ้ายไป 1 ก้าว ก้าวเท้าขวาไปอีก
1 ก้าว ย่อเข่าขวา ลง ไขว้กระบี่ลงทางด้านขวานานพื้น ปลายชี้ไปข้างหลัง มือซ้ายกำยกขึ้นระดับ
หน้าผาก ก้มตัวลงต่ำ

ทำกลับหัวสนามขณะเดินแปลง

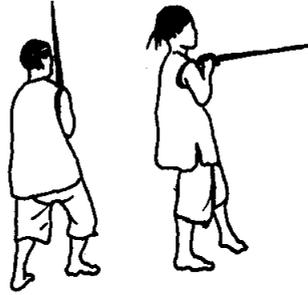
เมื่อเดินมาถึงหัวสนามแล้ว วิธีหันกลับเดินกลับที่เก่ามีดังนี้

ก้าวเท้าซ้ายไป 1 ก้าว กางแขนออกทั้ง 2 ข้าง ให้กระเบื้องนานพื้น ปลายชี้ไปข้างหน้า
ลากเท้าขวาชิดเท้าซ้าย ยกเท้าซ้ายขึ้น

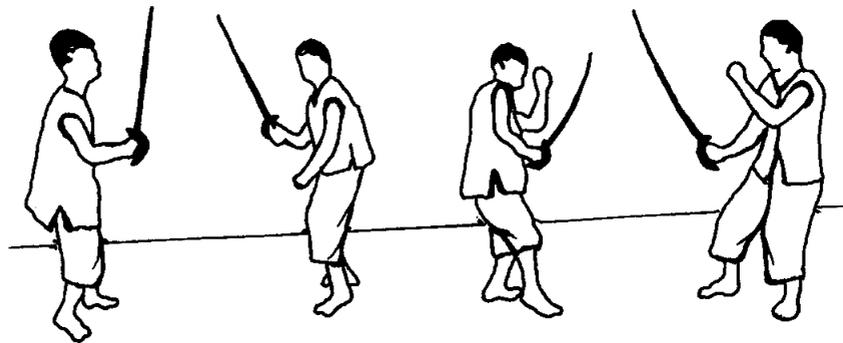

วางเท้าซ้ายลงข้างหน้า รวบมือทั้ง 2 ข้างเข้าหากัน ก้มตัวลง กลับหลังหัน ยกเท้าขวาขึ้น
แล้ววางลงข้างหน้า ลดกระเบื้องพาดตัดขวา มือซ้ายกำเสมอใบหู

ก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้า ตั้งกระบี่ขึ้น มองหน้าคู่ต่อสู้ มือซ้ายกำอยู่ข้างลำตัว ก้าวเท้าขวา
ออกไป ย่อเข้า ลดกระบี่ลงข้างหน้า ให้กระบี่ชนานพื้น มือซ้ายร่าเหนือคิ้ว ก้มตัวตามองคู่ต่อสู้
ก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้า ยึดตัวขึ้น ยกกระบี่ขึ้นเสมอไหล่ มือซ้ายกำอยู่ข้างลำตัว

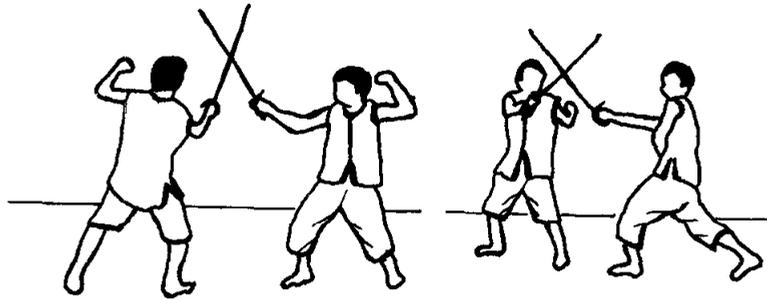
ท่าอย่างสามขุม เป็นท่าเดินเข้าหาคู่ต่อสู้

ก้าวเท้าซ้ายออกไป กระบี่อยู่ทางขวา มือซ้ายกำอยู่ข้างหน้า ก้าวเท้าขวาออกไป กระบี่ตั้งขึ้น
ข้างหน้า มือซ้ายลดลงข้าง

การต่อสู้ไม้กระบี่หรือการตีหลัก

ไม้ 1 ฟันบน ซ้าย - ขวา

จังหวะที่ 1 คู่ต่อสู้หันหน้าเข้าหากัน มือขวาถือกระบี่ตั้งเฉียงขึ้นทางข้างหน้า มือซ้าย
ก้ำอยู่ระดับคิ้ว

ผู้รุก ก้าวเท้าขวา ยกกระบี่ขึ้นฟันเฉียงลงที่ขาซ้ายของผู้ต่อสู้

ผู้รับ ถอยเท้าซ้ายยกกระบี่ขึ้นรับ

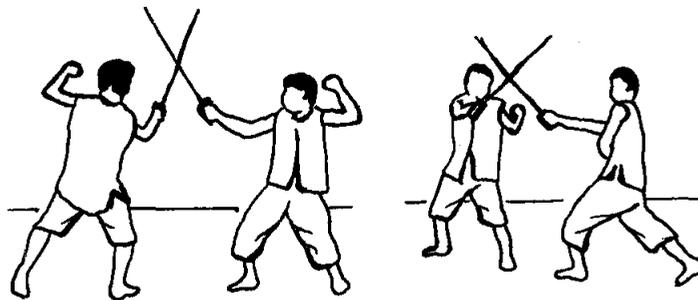
จังหวะที่ 2

ผู้รุก ก้าวเท้าซ้ายตามออกไป พลิกกระบี่ฟันลงทางบ่าขวาของผู้รับ

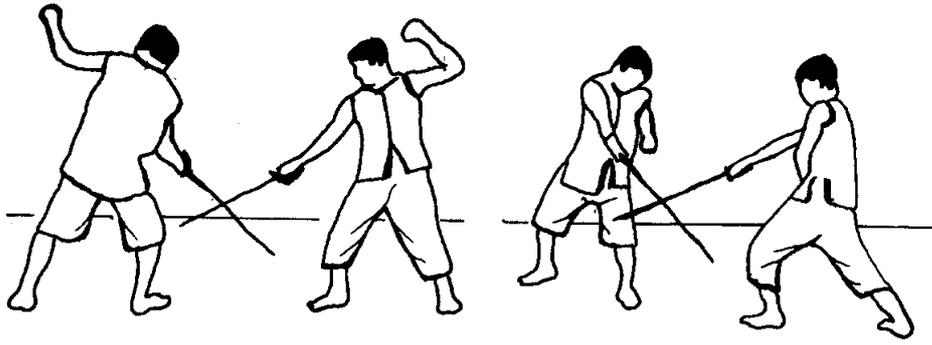
ผู้รับ ถอยเท้าขวา พลิกกระบี่รับมือทั้ง 2 ก้ำเข้าอก

เริ่มต้นใหม่

ไม้ 2 ฟันบน ซ้าย - ขวา ล่าง ซ้าย - ขวา

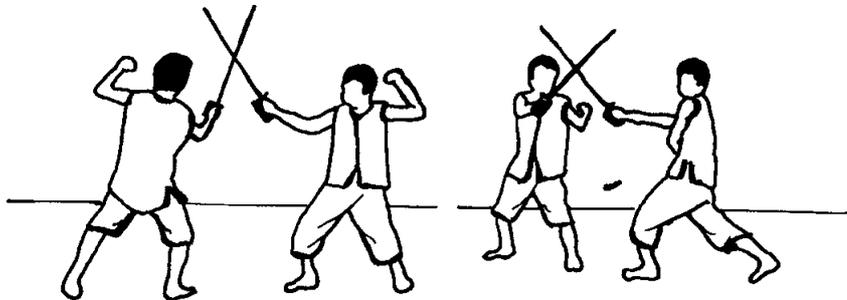
จังหวะที่ 1 - 2 ฟันบน ซ้าย - ขวา

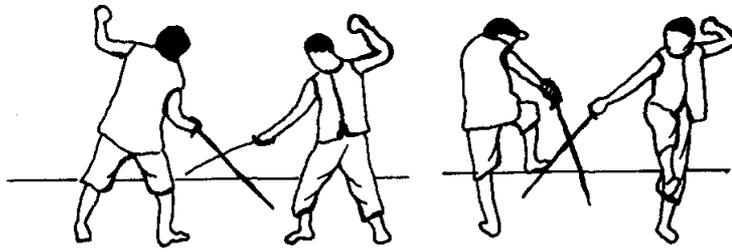
จังหวะที่ 3 ผู้รุก ก้าวเท้าขวาออกไป ฟันลงที่ขาซ้ายของคู่ต่อสู้
ผู้รับ ถอยเท้าซ้าย ฟันกระบี่ลงรับ มือซ้ายกำเข้าหาตัว

จังหวะที่ 4 ผู้รุก ก้าวเท้าซ้ายออกไป ฟันลงที่ขาขวาของคู่ต่อสู้
ผู้รับ ถอยเท้าซ้าย ฟันกระบี่ลงรับ
เริ่มต้นใหม่

ไม้ 3 ฟันบน ซ้าย - ขวา ฟันล่าง ซ้าย - ขวา (ยกขา)

จังหวะที่ 1 - 2 ฟันบน ซ้าย - ขวา

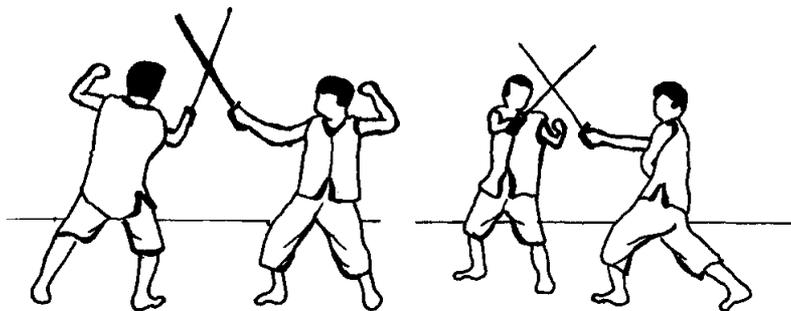

จังหวะที่ 3 ผู้รุก ก้าวเท้าขวาออกไป ฟันกระบี่ลงทางขวาของคู่ต่อสู้ มือซ้ายยกขึ้น
ผู้รับ ถอยเท้าขวา ฟันกระบี่รับไว้

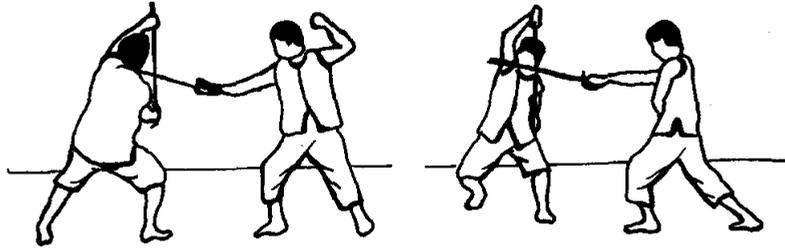
จังหวะที่ 4 ทั้งคู่ยกเท้าขวาขึ้นสูงก้าวเฉียงไปทางซ้าย ผู้รุกฟันลงทางซ้ายของผู้รับ ใน
ขณะยกเท้า มือซ้ายกางออก

ผู้รับฟันกระบี่ลงรับขณะยกเท้าเช่นกัน มือซ้ายกางออก
ทั้งคู่ตั้งหลักใหม่

ไม้ 4 ฟันบน ซ้าย – ขวา ฟันข้าง ซ้าย – ขวา

จังหวะที่ 1 – 2 ฟันบน ซ้าย – ขวา

จังหวะที่ 3 ผู้รุก ก้าวเท้าขวาออกไป ฟันกระบี่ลงบนลำตัวด้านซ้ายของคู่ต่อสู้ มือซ้าย
กางออก

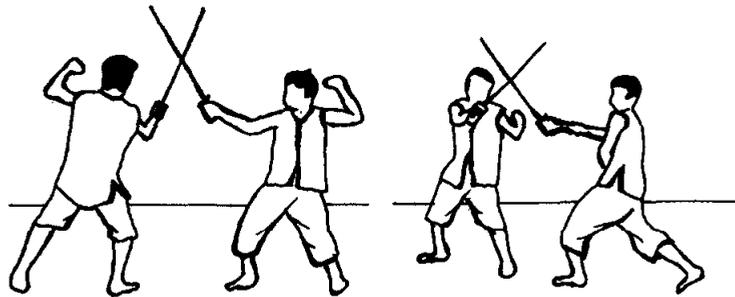
ผู้รับ ถอยเท้าซ้าย มือซ้ายจับปลายกระบี่ยกกระบี่ตั้งรับ

จังหวะที่ 4 ผู้รุก ก้าวเท้าซ้าย ฟันลำตัวด้านขวาของคู่ต่อสู้ มือซ้ายกำเข้าอก

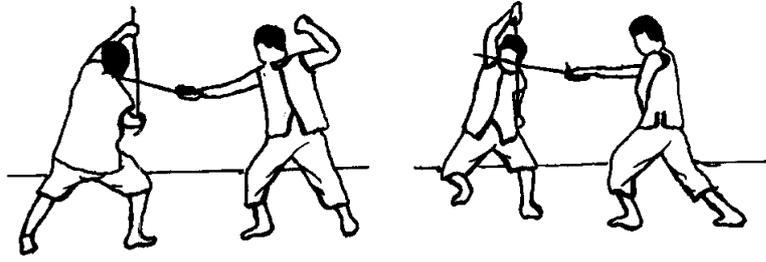
ผู้รับ ถอยเท้าขวา มือซ้ายยังคงจับปลายกระบี่ กลับกระบี่ลงรับ

ทั้งคู่ถอยตั้งหลักใหม่

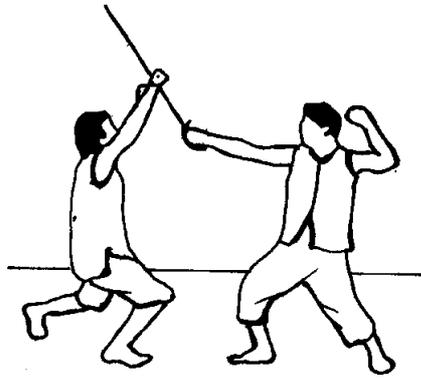
ไม้ 5 ฟันบน ซ้าย - ขวา ฟันข้างซ้าย - ขวา ฟันศีรษะ

จังหวะที่ 1 - 2 ฟันบน ซ้าย - ขวา

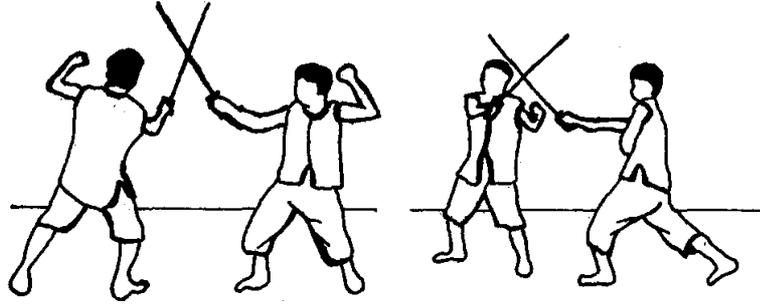

จังหวะที่ 3 - 4 ฟันข้าง ซ้าย - ขวา

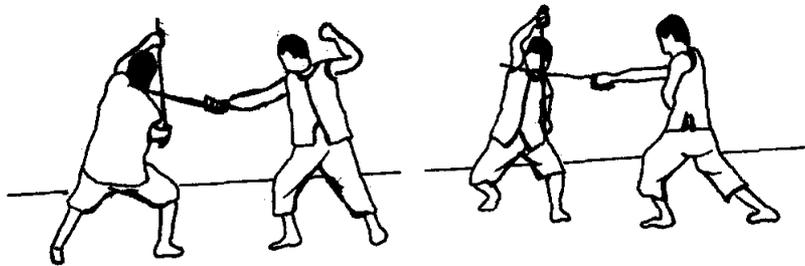

จังหวะที่ 5 ผู้รุก ก้าวเท้าขวาออก ยกกระบี่ขึ้นฟันลงตรงศีรษะของคู่ต่อสู้ มือซ้ายยกขึ้น
ผู้รับ ถอยเท้าซ้าย ทั้ง 2 มือจับกระบี่วางนอน ยกขึ้นรับเหนือศีรษะ
ทั้งคู่ถอยตั้งหลักใหม่

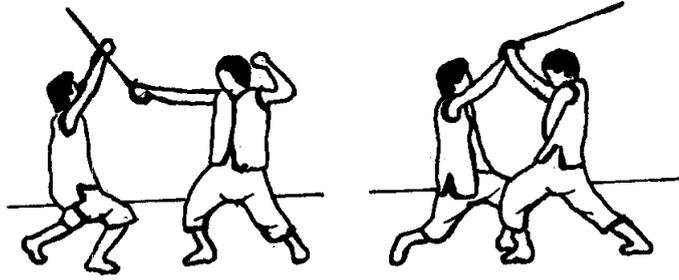
ไม้ 6 ฟันบน ซ้าย - ขวา ฟันข้าง ซ้าย - ขวา ฟันตีระเซ แล้วกระแทกซ้ำ

จังหวะที่ 1 - 2 ฟันบน ซ้าย - ขวา

จังหวะที่ 3 - 4 ฟันข้าง ซ้าย - ขวา

จังหวะที่ 5 ฟันตีระยะ

จังหวะที่ 6 ผู้รุก ก้าวเท้าซ้ายออกไปอีก 1 ก้าว กระแทกด้วยด้ามกระบี่ชี้ลงบนตีระยะ
มือซ้ายเข้าอก

ผู้รับ ถอยเท้าขวา ย่อเข่าลงต่ำทั้ง 2 ข้าง แขนงดันกระบี่ที่กระแทกลงมา
ทั้งคู่ถอยตั้งหลักใหม่

การต่อสู้หรือการตีพลิกแพลง

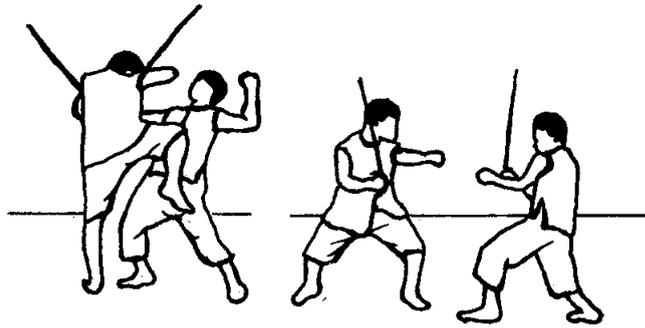
ท่าที่ 1

ทั้งคู่หันหน้าเข้าจ้องกัน เตรียมพร้อม

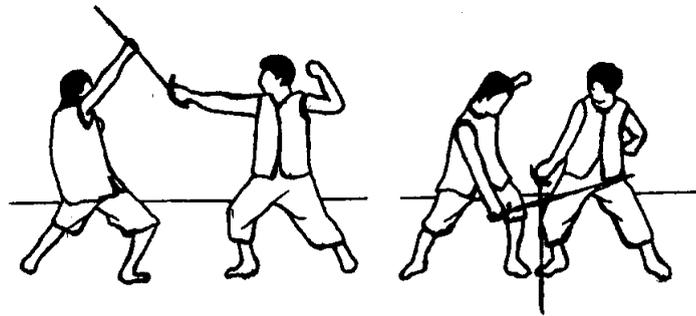
ผู้รุกก้าวเท้าขวาออกไปข้างหน้า ยกกระบี่ขึ้นฟัน มือซ้ายกางออก

ผู้รับถอยเท้าซ้าย มือซ้ายกางออก มือขวายกกระบี่ขึ้นรับ และเข้าประชิดตัวคู่ต่อสู้ทันที
กดกระบี่ของผู้รกลง

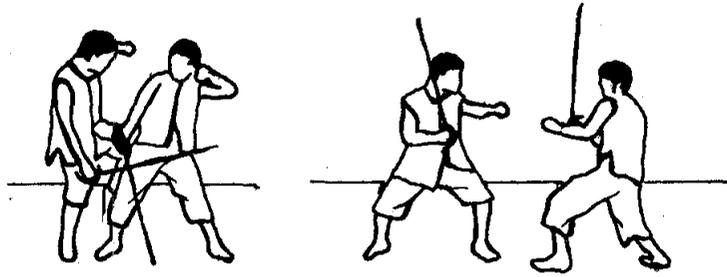

ผู้รับใช้มือซ้ายจับแขนที่ถือกระบี่ของคู่ต่อสู้ ดีเข้ากระทุ้งที่หน้าท้องของคู่ต่อสู้ แล้วใช้
ศอกตีหน้าอีกทีหนึ่ง
แยกออกตั้งหลักใหม่

ทำที่ 2

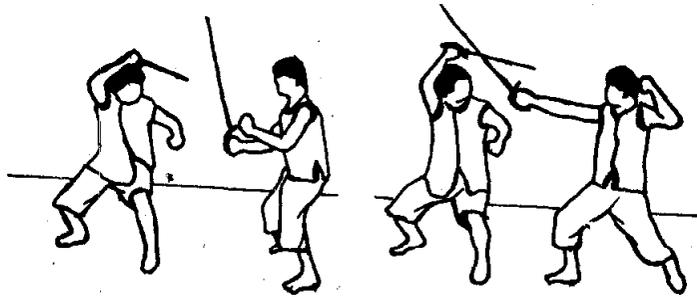

ทั้งคู่ก้าวเท้าขวาเข้าหากัน มือซ้ายกำออกข้างหน้า
ผู้รุกฟันกระบี่ลงบนศีรษะคู่ต่อสู้
ผู้รับยกกระบี่ขึ้นรับแล้วกดกระบี่คู่ต่อสู้ลง

ผู้รับก้าวเท้าซ้ายเข้าประชิดตัว ใช้เข่าขวาตีกระทันหันที่หน้าขาของคู่ต่อสู้
ถอยตั้งหลักใหม่

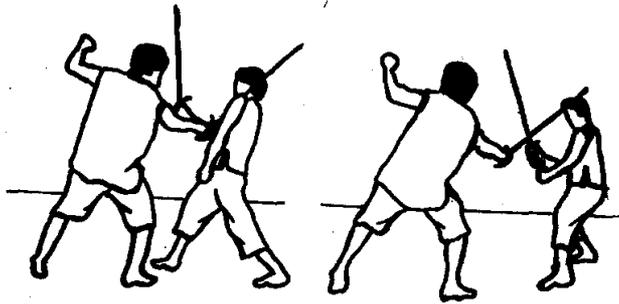
ท่าที่ 3

ทั้งคู่อยู่ในท่าเตรียมพร้อม

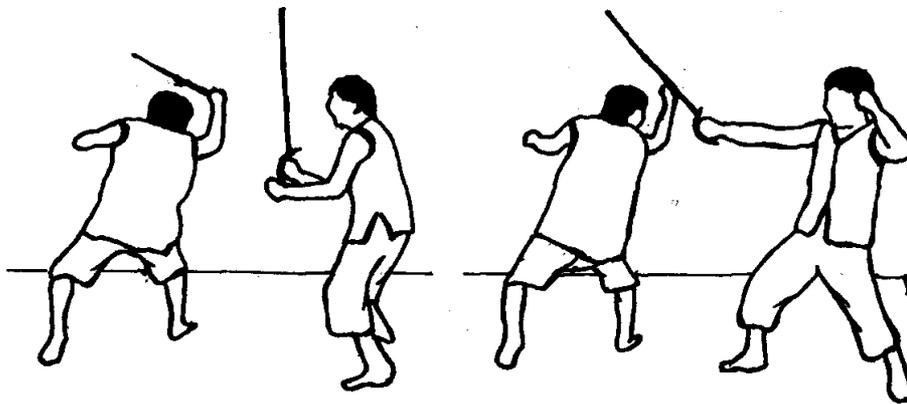
ผู้รับก้าวเท้าซ้ายออกข้างหน้า หันข้างซ้ายของลำตัวให้คู่ต่อสู้ ยกกระบี่ขึ้นเหนือศีรษะ
ไหล่นานพื้น ตามองลอดกระบี่ มือซ้ายกำอยู่ข้างลำตัว

ผู้รุกก้าวเท้าขวาเข้าหาผู้รับ ฟันกระบี่ลงบนศีรษะของคู่ต่อสู้ ผู้รับยกกระบี่ขึ้นรับไว้

เมื่อผู้รับรับกระบี่ได้แล้วให้ก้าวเท้าขวาออกไป แล้วฟันโต้ตอบลงบริเวณคอหรือป่า
 คู่ต่อสู้ แล้วถอยกลับตั้งหลักใหม่

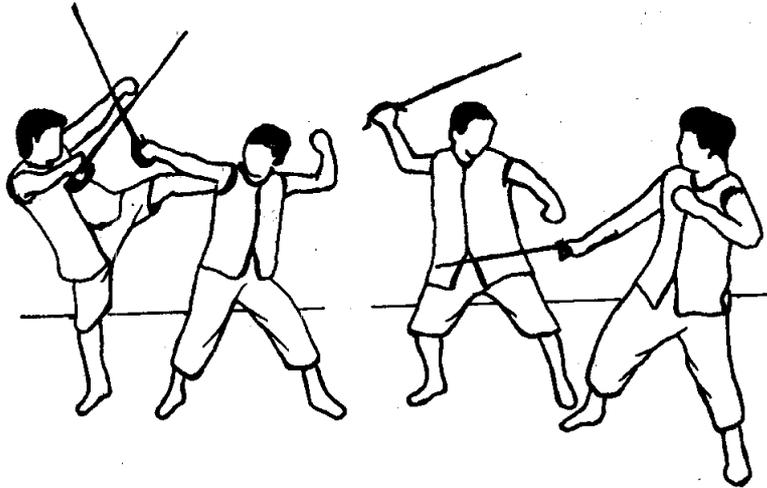
ท่าที่ 4

ทั้งคู่อยู่ในท่าเตรียมพร้อม

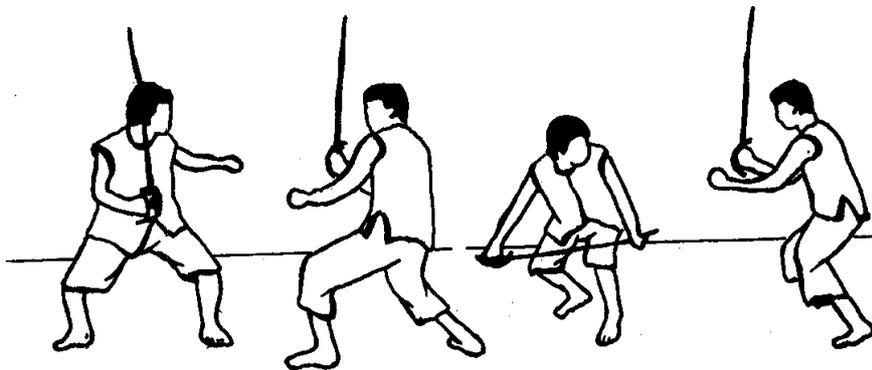
ผู้รับก้าวเท้าขวาไปทางซ้าย หันข้างขวาให้คู่ต่อสู้ ยกกระบี่ขึ้นเหนือคิ้ว ปลายชี้ไปข้างหลัง
 มือกางออก ตามองลอดกระบี่ จ้องคู่ต่อสู้

ผู้รุกก้าวเท้าขวาออกไป ยกกระบี่ฟันศีรษะคู่ต่อสู้ ผู้รับยกกระบี่ขึ้นรับ

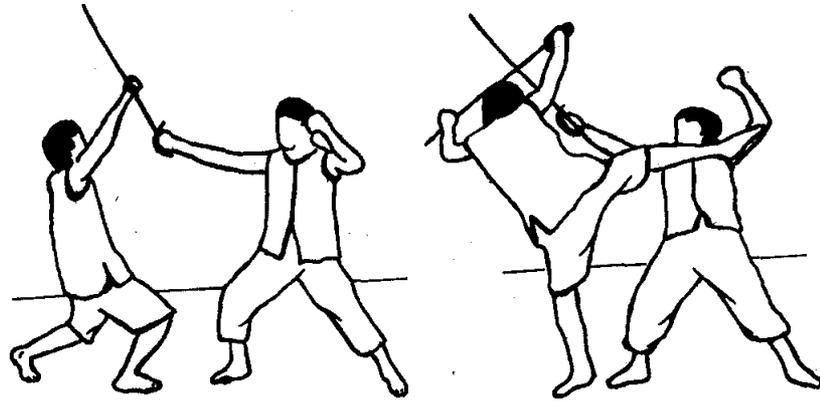

ผู้รับก้าวเท้าขวาประชิดตัวทันที พร้อมกับฟันกระบี่ลงที่ขาขวาของคู่ต่อสู้
ถอยตั้งหลักใหม่

ท่าที่ 5

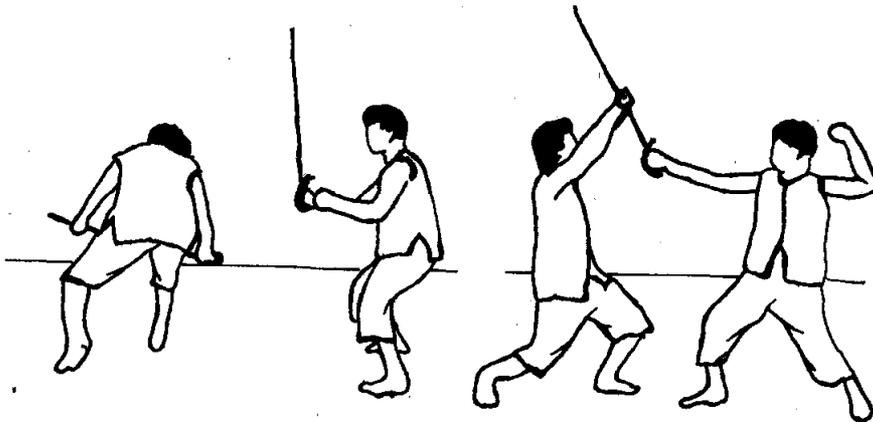

ผู้รุกเดินเข้าหาผู้รับ ยกกระบี่เตรียมฟัน
ผู้รับก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้าเฉียงไปทางขวา กระบี่วางขนานพื้น มือซ้ายจับปลายกระบี่
ไว้ ปลายชี้ไปทางคู่ต่อสู้ ย่อเข่าลงต่ำ

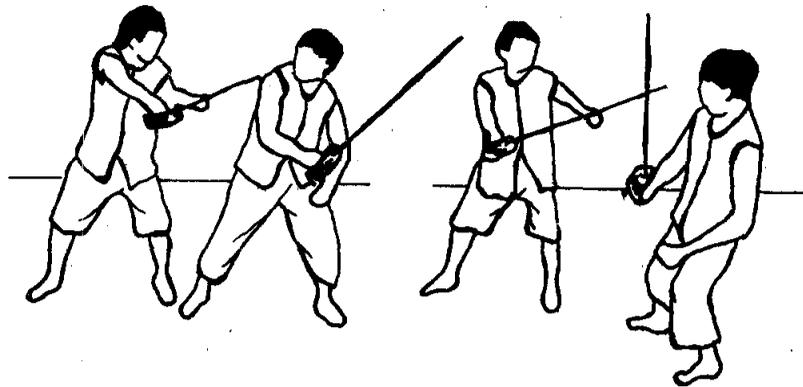
ผู้รุกก้าวเท้าขวาออก ฟันกระบี่ลงบนศีรษะของคู่ต่อสู้
 ผู้รับก้าวเท้าขวาไปข้างหน้า หันเข้าหาคู่ต่อสู้ มือทั้ง 2 จับกระบี่ยกขึ้นรับไว้ พร้อมกับ
 สืบเท้าซ้ายเข้าหาผู้รุก เตะด้วยเท้าขวาไปที่ผู้รุก
 ทั้งคู่ถอยตั้งหลักใหม่

ท่าที่ 6

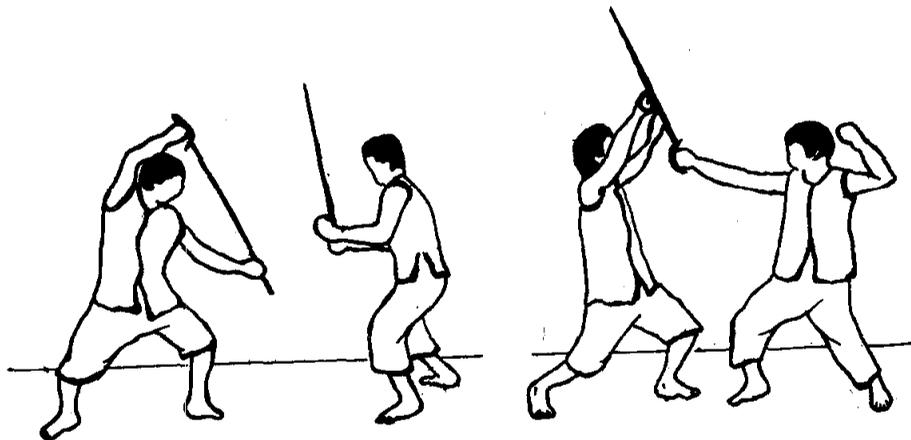
ผู้รุกเดินเข้าหาผู้รับ ผู้รับก้มตัวลงต่ำ ก้าวเท้าขวาไปข้างหน้าเฉียงไปทางซ้าย หันข้างขวา
 ของลำตัวให้คู่ต่อสู้ มือซ้ายจับปลายกระบี่ กระบี่จะขนานกับพื้นปลายชี้ไปข้างหลัง

ผู้รุกก้าวเท้าขวาออกไป ฟันกระบี่ลงบนศีรษะ ผู้รับพลิกตัวก้าวเท้าซ้ายออกไป ยกกระบี่
 ขึ้นรับไว้ พร้อมกับสืบเท้าขวาเข้าประชิดตัวคู่ต่อสู้

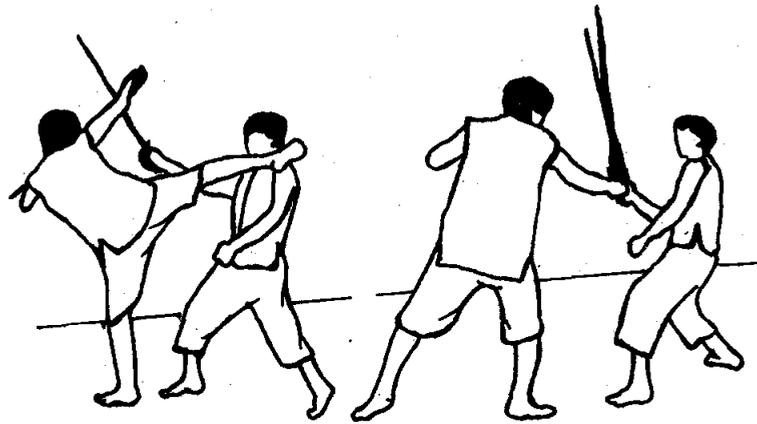

ผู้รับยกเท้าซ้ายขึ้นเตะหลังคู่ต่อสู้
ถอยตั้งหลักใหม่

ท่าที่ 7

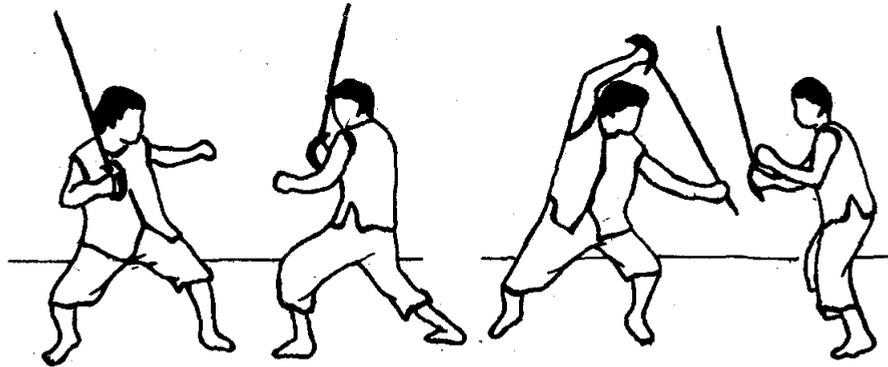

ผู้รับก้าวเท้าซ้ายออกไปข้างหน้า หันข้างซ้ายให้คู่ต่อสู้ มือซ้ายจับปลายกระบี่ แขนขวา
ตั้งขึ้น ชีวกระบี่ลงดิน ผู้รุกก้าวเท้าขวาเข้าไปหา พร้อมกับฟันลงบนศีรษะของผู้รับ

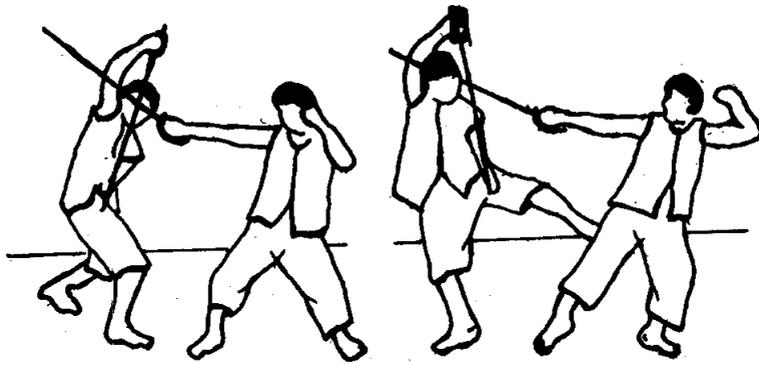

ผู้รับกระโดดเข้าประชิดยกกระบี่ขึ้นรับไว้ สืบเท้าซ้ายตามเข้าไป ไข้เท้าขวาเตะคู่ต่อสู้
ถอยตั้งหลักใหม่

ท่าที่ 8

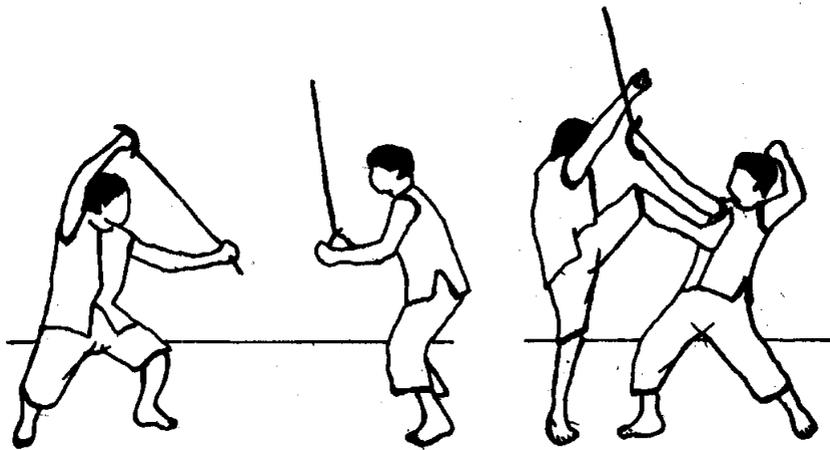
ผู้รับหันข้างซ้ายให้คู่ต่อสู้ มือทั้ง 2 จับกระบี่ ปลายกระบี่ชี้ลงดิน (เหมือนท่าที่ 7) ผู้รุก
ก้าวเท้าขวาเข้าหา ฟันกระบี่ลงบริเวณบ่า หรือคอของผู้รับ

ผู้รับเอี้ยวตัวมาทางขวาพร้อมกับหันกระบี่ตั้งรับไว้ สืบเท้าขวาออกไปแล้วเตะผู้รุกด้วย
เท้าซ้าย

ถอยตั้งหลักใหม่

ท่าที่ ๑

ผู้รับตั้งรับเหมือนกับท่าที่ 7

ผู้รุกก้าวเท้าขวาเข้าหา ฟันกระบี่ลงบนศีรษะของคู่ต่อสู้ ผู้รับยกกระบี่ตั้งรับไว้ พร้อม
กับใช้เท้าซ้ายเป็นหลัก ยกเท้าขวาขึ้นถึบยันที่หน้าอกของผู้รุก

ทั้งคู่ถอยตั้งหลักใหม่